

fužinar

Leto XXXIV

Ravne na Koroškem, januar 1997

Št. 1

STISKALNICA VELIKANKA ZA KANADO

V petek, 20. decembra, so predstavniki družbe Stroj in tehnološka oprema Ravne predstavili javnosti pomemben izdelek slovenske strojegradnje - **veliko, 4000-tonsko stiskalnico SE4-4000**, namenjeno ameriško - kanadski firmi Dana Corporation.

Naročilo za to stiskalnico so v Strojih dobili lani marca, dobavni rok je februar 1997, stiskalnico pa naj bi pri kupcu postavili in dali v pogon marca letos. Vrednost celotnega projekta je 4.600.000 ameriških dolarjev.

Kot je povedal član uprave STO dipl. inž. Juriž Pratnekar, so morali v konstrukcijo in izdelavo te

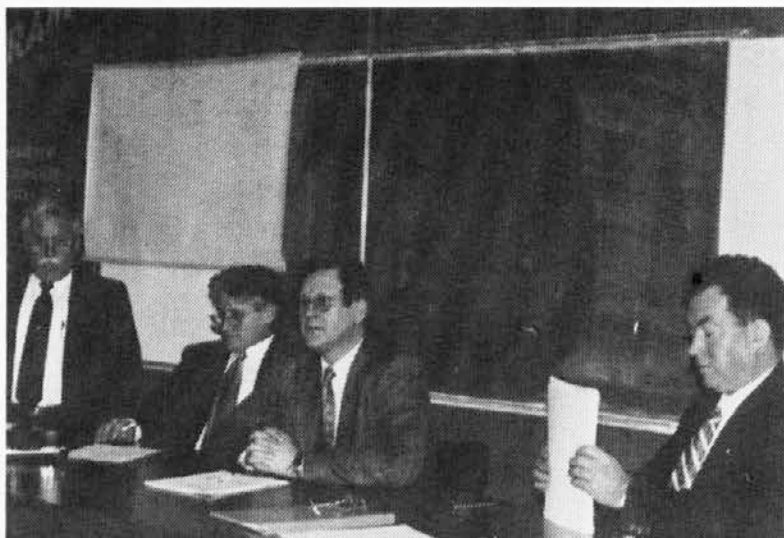
stiskalnice zaradi njenih velikih dimenzij strokovnjaki ravenske strojegradnje vložiti veliko znanja in inovativnosti. Potrebna je bila posebna konstrukcija glave in mize - zaradi omejitev pri izdelavi, montaži in transportu sta morali biti sestavljivi - pri konstrukciji so morali upoštevati kanadske standarde

in standarde OSHA s področja varnosti.

Velikim dimenzijam so morali prilagoditi način dela pri izdelavi in obdelavi zvarjencev, za njihovo toplotno obdelavo pa so v montažni jami postavili začasno žarilno peč (o tem smo v Informativnem fužinarju že pisali), ki so jo po uporabi odstranili in pripravili prostor za montažo, ki je bila prav tako zelo zahtevna.

Dobro so morali načrtovati tudi transport, saj je zaradi velikosti delov in dolžine poti zelo drag. Dodatne stroške povzročajo še zastareli cestno-prometni predpisi v Sloveniji. S posredovanjem na ustreznih ministrstvih so se ti stroški nekoliko znižali, kljub temu pa

predstavljajo stroški prevoza čez Slovenijo, do mejnega prehoda Šentilj, nesorazmerno velik delež (80.000 DEM) v primerjavi s celotnimi transportnimi stroški do Kanade - ti znašajo 11,4 odst. prodajne vrednosti stiskalnice ali 786.000 DEM.

Največji delež stroškov predstavlja vložni material (40,1 odst. ali 2.764.634 DEM), sledijo storitve (varjenje in toplotna obdelava), že omenjeni transportni stroški in stroški financiranja (4,2 odst.). Dodana vrednost v Strojih je znašala 29,2 odst. ali 2.017.538 DEM, od tega strojna obdelava, strojna in elektromontaža 24 odst. ali 1.657.538 DEM ter montaža pri kupcu 2,8 odst. ali 195.000 DEM. Sorazmerno majhen je bil strošek za izdelavo tehnične dokumentacije (2,4 odst.). Po dosedanjih kalkulacijah so v Strojih s to stiskalnico "pridelali" 117.000 DEM čistega dobička, kar je 1,7 odst. prodajne vrednosti stiskalnice (6.900.000 DEM).

Kljub velikim prevoznim stroškom in težavam pri pridobivanju obratnih sredstev se je izdelava te velike stiskalnice Strojem torej izplačala.

Pri izdelavi stiskalnice in posameznih delov so s Strojmi sodelovali še drugi obrati STO, ravske družbe Metal, Jeklolivarna,

Energetika; Železarna Ravne - Monter Dravograd in Kačar Mont sta izdelala zvarjenje, Paul Belak iz ZDA pa je poskrbel za prevoz.

Kakor je znano, je celoten STO v velikih težavah. Lani se je število zaposlenih zmanjšalo za okoli 10 odstotkov, za letos že napovedujejo nove presežne delavce. Tudi strojegradnja je v preteklosti delala z izgubo.

Po besedah Jurija Pratkanarja se je izguba v strojegradnji že lani precej zmanjšala, v letu 1997 pa nameravajo doseči pozitiven poslovni izid. Že pred novim letom so namreč imeli za 13,2 mio DEM sklenjenih pogodb, kar je dobra polovica letnega načrta, ostale pogodbe, ki bodo zagotovile delo za vse leto, pa bodo podpisali

januarja in februarja.

Kot kažejo že podpisane pogodbe in dogovori, bodo Stroji letos izvozili veliko večino proizvodnje - že lani je izvoz znašal več kot 90 odst. Edini slovenski kupec je Kovinoplastika Lož, ki na Ravnah naroča stroje že vrsto let, sicer pa v zadnjih letih Stroji največ delajo za Ameriko, kjer obratuje 48 njihovih stiskalnic, in za Nemčijo, kamor so prodali 15 stiskalnic oziroma strojev za preoblikovanje.

Letošnji največji poslovni partner Strojov bo Mitsubishi, več stiskalnic pa bodo znova naredili tudi za Ameriko.

Direktor STO dr. Milan Švajger je ob predstavitvi dejal, da so z izdelavo 4000-tonske stiskalnice Stroji opravili veliko delo. Stroj je plod domačega znanja in razvoja, kar dokazuje, da na Ravnah še obstaja kritična masa znanja in volje, ki omogoča uresničevanje tudi najzahtevnejših projektov. Ker so pri načrtovanju, organizaciji dela in v proizvodnji uvedli veliko racionalizacij, stroški niso presegli načrtovanih oziroma sklenjenih s pogodbo. Če bodo s takim načinom dela nadaljevali, prihodnost strojegradnje na Ravnah ni vprašljiva, nasprotno, s takimi in podobnimi projekti se ji obetajo boljši časi.

Mojca Potočnik

SE4-4000-325-72 TEHNIČNI PODATKI

IMENSKA SILA 12,7 MM PRED S.M.T.	40.000 kN
GIB PAHA	510 mm
REGULACIJA PAHA	305 mm
VGRADNA MERA ORODJA	1120 mm
ŠTEVILO GIBOV PAHA	8 - 16 1/mm
DIMENZIJE MIZE	8250 x 1830 mm
DIMENZIJE PAHA	8250 x 1830 mm
SILA VLEČNE BLAZINE	2160 kN
GIB VLEČNE BLAZINE	317 mm
ODPRTINA V STOJALIH	1880 x 1070 mm
MOČ GLAVNEGA ELEKTROMOTORJA	295 kW
MASA STISKALNICE	960.000 kg

SANACIJA JEKLOLIVARNE

Krčenje proizvodnje - za preživetje

V lanski decembrski številki Informativnega fužinarja smo poročali o protestih sindikata SKEI zaradi neprijazne poslovne politike vodstva Slovenskih železarn do železarskih družb na Ravnah in do zaposlenih koroških železarjev, saj zaradi zapiranja delovnih mest in celih obratov množično izgubljajo delo in zaslužek.

Danes objavljamo mnenja direktorja Jeklolarne in Armatur, dipl. inž. Viljema Štifterja, o sanacijskih ukrepih v Jeklolarni.

● *Gospod direktor, zaposlene v Jeklolarni že nekaj mesecev vznemirjajo vesti, da boste zaprli osrednji del livarske proizvodnje na Ravnah. Kaj je vzrok takim ukrepom in kaj se bo sploh zgodilo?*

Proizvodnja v Jeklolarni že dolgo prinaša izgubo. Lani smo poskušali narediti vse, da bi z ustreznim proizvodnim miksom zagotovili naše preživetje na daljši rok. Žal rezultat ni bil v celoti pozitiven. Uspeli smo v težki livarni, kjer se proizvodnja že nosi, in deloma v minilivarni, kjer smo izboljšali organizacijo, rezultat pa zaradi prevelike količine navadne litine ni bil pozitiven. Jedro izgube nastaja v srednji livarni, zato je skupščina sklenila, da se ta obrat in čistilnica zapre. Pri tem programu se namreč na trgu srečujemo s konkurenco z Vzhoda, od koder prodajajo ulitke po 2 do 3-krat nižji ceni, kot je naša lastna cena. Če bi jim mi hoteli konkurirati s ceno, ne bi pokrili niti naših variabilnih stroškov.

V srednji livarni smo ulili 80 do 120 ton litine na mesec. Od tega je le 40 do 50 ton tržno zanimivega programa. Vse leto smo na trgih Evropske zveze iskali naročila za tovrstni, zahtevni program. To je zelo težaven posel, saj je treba na začetku tudi pri zahtevnih, višje legiranih ulitkih postaviti nižjo ceno od konkurence, kar pa prav tako ne zagotavlja preživetja na daljši rok.

Ker bi tako zmanjšana proizvodnja srednjega programa ne krila fiksnih stroškov v prej omenjenih halah, smo se odločili, da jo prenesemo deloma v mini livarno (ulitke, težke do 250 kg) in deloma v težko livarno (težje od 250 kg).

Posledica skrčenja in prenosa proizvodnje je veliko število trajno presežnih delavcev. Zagotoviti moramo tudi oskrbo Armatur z navadnimi kvalitetami ulitkov. Imamo že ponudbe čeških in

španskih livarn, katerih cene so bistveno nižje od naših. To je argument, da nehamo s proizvodnjo teh ulitkov. Izguba ni majhna, botra, ki nam bi jo pokrili, pa nimamo.

● *Proti zaprtju srednje livarne in čistilnice govori dejstvo, da sta ti proizvodni hali ekološko urejeni, druge pa obratnega dovoljenja nimajo.*

To je res. Dobil sem že odločbo občine, ki me na to opozarja. Ekološka sanacija obeh preostalih livarn je že v pripravi.

● *Jeklolarna je že pred tremi leti močno zmanjšala število zaposlenih. Sledile so ponovne zaposlitve, ker drugače proizvodni proces ni bil mogoč. Ali ste pri sedanjem določanju presežnih delavcev skrbeli za to, da prevelik odliv znanja ne bi ohromil preostale proizvodnje?*

Metodologija določanja trajno presežnih delavcev je izdelana, dogovarjamo se tudi s sindikatom. Viške smo tokrat ugotavljali bolj v nadgradnji, ne toliko v neposredni proizvodnji. Pri konkurenci je v nadgradnji zaposlenih 20 odst. ljudi, in to moramo doseči tudi pri nas. Seveda to pomeni, da bodo morali v teh službah poslej narediti več, kot so v preteklosti. Ne bo dovolj samo osem ur dela na dan, kljub temu, da nadur ne bomo plačevali.

● *Ali izboljšujete tudi organizacijo dela?*

Pripravljamo projekt, v okviru katerega bomo zmanjšali število dokumentov in tako razbremenili ljudi. Ko se bodo tehnologi manj posvečali papirjem, bodo lahko več naredili za proizvodnjo.

Zdaj se nam dogaja, da moramo pri vsakem naročilu izdelati celotno dokumentacijo na novo, čeprav imamo izdelek osvojen že 10 ali 15 let.

Da bomo to odpravili, bodo potrebni tudi posegi v informatiko.

● *Nekateri menijo, da so v Evropi zmogljivosti jeklolivarn prevelike. Je kljub temu upanje za prihodnost ravske Jeklolivarne?*

To upanje je dokaj stvarno. Imamo veliko znanja, laboratorije, naprave za kontrolo kakovosti, strojni park, ki omogoča obdelavo - ko naši kupci vse to vidijo, so začudeni. To nam pomaga pri pridobivanju novih kupcev in naročil. Jeklolivarna ima kakih 250 tujih kupcev, pri nas je 25.000 različnih modelov. Kupci so nam zaupali precejšen del svojih potreb, mi pa moramo storiti vse, da bodo z našim delom zadovoljni. Glede kakovosti se ne pogovarjamo več - ta mora biti ustrezna - naša skrb je predvsem, da izpolnimo čim krajše dobavne roke.

● *So dobavni roki še vprašljivi?*

Pri ulitkih, ki jih odpremljamo iz Jeklolivarne, se jih v glavnem držimo, zamujamo pa pri ulitkih, ki jih obdelujejo v STO.

● *Bolj obdelani ulitki imajo višjo ceno.*

Koliko ulitkov gre iz Jeklolivarne še v mehansko obdelavo?

Iz Železarne Ravne prodamo dve tretjini težkih ulitkov, ki so strojno obdelani. Naše lahke ulitke - 30 odst. livarske proizvodnje - pa obdelajo v sestrski družbi Armature Muta.

V skladu s strategijo Jeklolivarne do leta 2005 bomo v prihodnje na Ravnah kar največ ulitkov končno obdelali. To zagotavlja tudi prihodnost ravskega livarstva. Skrbeti moramo namreč za prodor naše blagovne znamke Ravne.

● *So v zvezi z blagovno znamko težave?*

Standard ISO zahteva, da mora biti proizvajalec razviden tako na izdelku kot na tehnični dokumentaciji. Seveda hoče imeti kupec, ki je lastnik modela, na izdelku tudi svojo oznako.

● *Jeklolivarna ima tehnološko zaokroženo modelno mizarstvo. Slišati je, da naj bi jo izločili iz podjetja. Je to res?*

Kakor z drugimi oddelki, so težave tudi z modelarno. V začetku lanskega leta smo jo razdelili v kovinski in lesarski del. Kovinska dela za Jeklolivarno 2, kroning postopek; ta del se je lani pokrival. Ostali del smo pripojili k srednji in težki hali in je lani 10 mesecev posloval z izgubo. Potem ko smo uvedli določene ukrepe, se je izguba začela zmanjševati, a letni rezultat ne bo pozitiven.

Problem je v tem, da ima lesna modelarna zunaj železarniškega plotu zasebno konkurenco. Razmišljali smo, da bi ta del modelarne dali v najem, kajti tudi livarne na zahodu nimajo lastnih modelarn. Pri sebi imajo le logistični del in montažo s tehnologijo, ki je last livarne.

Privatizacija modelarne prvotno ni bila v sanacijskem načrtu. Če bi vedeli, da bo zanj dovolj dela vse leto, teh viškov ne bi bilo treba

ugotavljati. Žal pa imamo naročil le za 2 meseca vnaprej.

● *Odpuščeni delavci imajo zelo malo možnosti, da se ponovno zaposlijo. Veliko jih ima tudi zdravstvene omejitve. V livarni ste našli več kot 150 presečnih delavcev.*

Kaj bo z njimi?

Ko bi bila tržna situacija boljša, bi lahko imeli zaposlenih več ljudi. Povpraševanje naj bi poraslo šele leta 1998. Če preživimo, bomo imeli možnosti tudi v primeru, ko gre kaka livarna v stečaj. To se zgodi vsako leto trem do štirim evropskim livarnam. Mi smo vključeni v Združenje evropskih livarn in so nam tovrstne informacije dostopne.

● *Želite se usmeriti v proizvodnjo zahtevnih izdelkov. Na Ravnah pa že vrsto let ne izobražujemo kadrov za livarne, nič bolje ni v ostali Sloveniji.*

V Jeklolivarni imamo dobro, še dokaj mlado livarsko ekipo. Zavedamo pa se, da bomo kmalu potrebovali nove kadre. Imeli smo že sestanke v zvezi s šolanjem livarskih kadrov na različnih ravneh, od poklicnih do visokih šol. Na tem področju smo v Sloveniji zaspali in če problema ne bomo začeli reševati, se nam bo maščevalo. Podobne težave imajo tudi v Nemčiji; tam jih rešujejo z računalniškim programiranjem.

● *Lani je veliko razburjenja, predvsem na Muti, povročilo oblikovanje skupne uprave za Jeklolivarno in Armature. Se bo v zvezi z organizacijo teh dveh družb še kaj spremenilo?*

Skupno upravo je vodstvo koncerna postavilo zato, da smo zagotovili nemoteno oskrbo Armatur. Če bodo Armature tudi v prihodnje poslovale pozitivno, združitve ne bo. Seveda pa se pojavljajo tudi težnje po večjih sistemih, predvsem v okviru reproverig.

● *Zaradi slabih poslovnih rezultatov v Jeklolivarni že dolgo trpi investicijsko vzdrževanje, da o novih naložbah ne govorimo. Bo na tem področju v prihodnje drugače?*

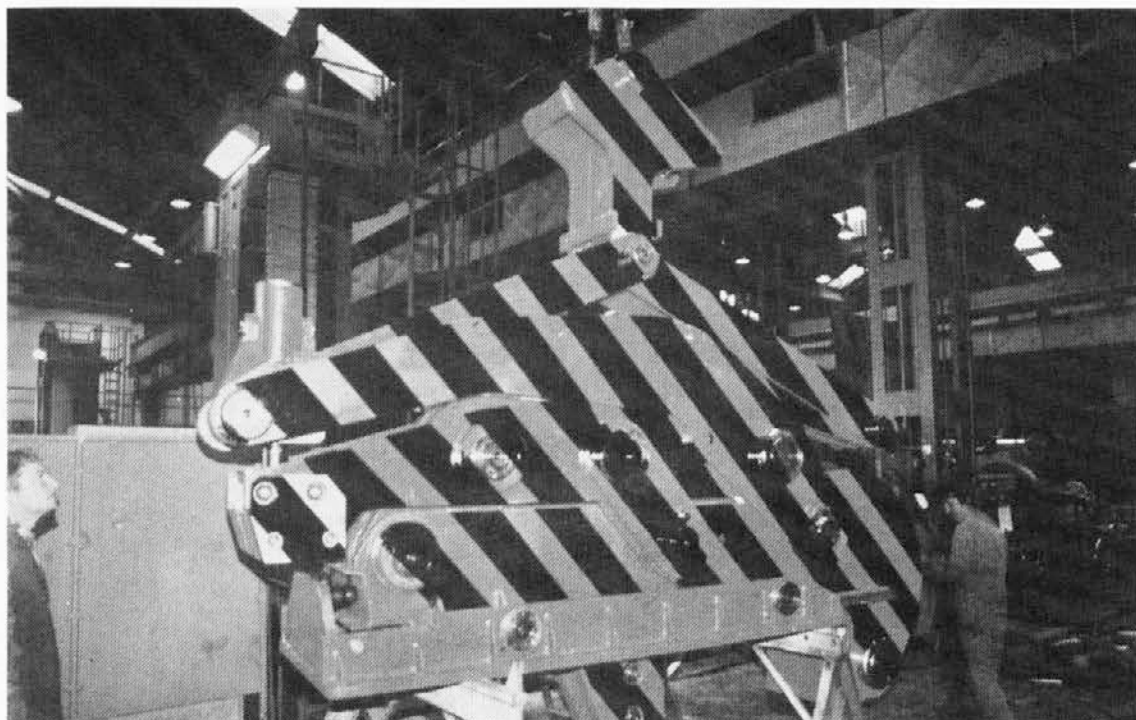
Pripravljamo paket nujnih investicij za rešitev ekoloških problemov in posodobitev proizvodnih naprav, ki so zastarele. V težki livarni moramo rešiti mikroklimo pri odrezovanju nalitkov. Zinvestirati moramo dodatno proizvodnjo v kroning livarni. Če bomo pridobili ustrezna dodatna naročila, bomo lahko znova zaposlili nekaj ljudi. Najprej bomo poklicali naše presečne delavce.

● *Kaj boste storili z izpraznjenima halama?*

V srednji livarni bomo dezinvestirali formarski stroj, v hali je 800 do 900 m² delovnega prostora, ki ga bomo oddali v najem. Ker je v njem dobra infrastruktura, prostor gotovo ne bo ostal prazen.

Mojca Potočnik

AVTOMATSKE KLEŠČE ZA LIPECK

Iz obrata TSD so decembra lani odpremili četrti par klešč za prenašanje svitkov jeklene pločevine. Klešče so avtomatske, težke 12 ton, njihova nosilnost pa je 45 ton. Kupec je metalurški kombinat Lipeck iz Rusije. To je velik proizvajalec jekla, saj ga izdela 2 mio ton letno, in ima zaposlenih okrog 100.000 ljudi. Proizvodnja je raznovrstna, največ izdelajo pločevine. V zadnjih letih ima kombinat težave, saj obratuje le s 60-odstotno zmogljivostjo.

Prvo serijo avtomatskih klešč za ta kombinat so izdelali v Monterju (v sodelovanju z Železarno Ravne) ob koncu 80. let, ko so v Lipecku z njimi opremili več valjarn za vroče in hladno valjanje. Zdaj želijo stare naprave

nadomestiti z novimi in v STO so lani naročili 20 kosov klešč, ki naj bi jih izdelali v obdobju dveh let. Izdelujejo jih po nemških načrtih, ki so jih v STO prilagodili našim materialom in standardom.

Kot je povedal mag. Vinko Močilnik, je ruski kupec z našimi kleščami zadovoljen - zadnji prevzem je opravil ruski državni inšpektor in na klešče ni imel nobenih pripomb.

Tudi STO kot proizvajalec s tem izdelkom nima težav, redno plačilo pa zagotavlja nemški posrednik, ki za vsak komplet pošiljke plača tudi avans. V družbi si prizadevajo, da bi pri tem kupcu pridobili še več naročil.

M. P.

OSKRBA Z ENERGIJO V NOVEMBRU 1996

Dobava primarnih energentov je bila v mesecu novembru v redu, enako tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti.

Odstopanja porabe zemeljskega plina od mesečnega, ki je eden glavnih primarnih energentov, so za posamezna podjetja podana v naslednji tabeli.

Poleg oskrbe porabnikov z energenti smo zbrali od družb

D R U Ž B A	PLAN PORABE (Sm ³)	PORABA (Sm ³)	INDEKS
SŽ - METAL Ravne, d. o. o.	2.469.000	1.845.917	74.7
SŽ - JEKLOLIVARNA Ravne, d. o. o.	143.700	119.869	83.4
SŽ - STROJI IN TEH. OPR. Ravne, d. o. o.	50.100	60.466	120.7
ENERGETIKA Ravne, d. o. o.	1.688.100	1.261.678	74.7
S K U P A J	4.350.900	3.287.930	75.5

Železarne Ravne 37,8 m³ in od zunanjih dobaviteljev 13,5 m³ odpadnih emulzij za cepljenje ali skupaj 51,3 m³. Za sežig pa smo skupno zbrali 62.000 kg odpadnega olja, in sicer: 3.200 kg od družb železarne, 40.400 kg od zunanjih dobaviteljev in 18.400 kg od cepljenja emulzije. Za normalno obratovanje in oskrbo porabnikov z energenti pa smo opravili načrtovane preventivne periodične preglede in vzdrževanja na energetskih napravah in omrežju.

Nadaljevali smo gradbena dela pri izdelavi lovilnih ploščadi ob skladišču ter pretakališču kurilnih olj: namenjena so za lovljenje kurilnih ali odpadnih olj, če pride do izlitja.

Na podlagi naročil pa smo opravili tudi več servisnih del in predelav na strojnih napravah in omrežju centralne kurjave za zunanje naročnike.

Marjan Kunc

PO OBISKU NAJVEČJEGA EVROPSKEGA PROIZVAJALCA VALJEV

Ne dogaja se verjetno prav pogosto, da se predstavniki konkurenčnih podjetij obiskujejo in izmenjujejo izkušnje. Takšni stiki včasih prispevajo k oblikovanju skupne strategije (zlasti na področju cen) in delitvi trga ali pa je njihov rezultat zgolj podrobnejše poznavanje konkurence. Kaj bo prineslo srečanje, opisano v nadaljevanju, v tem trenutku še ni docela jasno, je pa gotovo obema stranema dalo dovolj podatkov za ravnanje v prihodnosti.

Konec lanskega leta je vodstvo ravnstkih Valjev obiskalo podjetje belgijsko - francoskega koncerna Forcast v Fraissesu. Lastnika tamkajšnje tovarne (in poleg nje še obratov Berlaimontu, Liegu, Sedanu in Thionvilleu) sta Usinor Sacilor in Cockerill Sambre. Koncern je nastal leta 1993 z združitvijo belgijskega podjetja OSB in francoskega Chavanne Ketin. Danes je največji proizvajalec vseh vrst valjev v Evropi. Zaposluje okrog 900 delavcev, ki letno prodajo za 140 mio \$ valjev v 55 držav, od tega dve tretjini v Evropi, ostalo pa v

Severno in Južno Ameriko, Azijo ter pacifiške države.

Predstavniki koncerna so bili na Ravnah že leta 1993 in 1994. Takrat so se dogovorili, da se prihodnjič srečajo v Fraissesu, kar se je decembra tudi zgodilo.

Kot je povedal direktor programa Valji v STO dipl. oec. Miran Rebernik, so želeli spoznati predvsem proizvodne zmogljivosti te francoske tovarne ter njihov način trženja.

Kaj je pokazala primerjava proizvodnje valjev v Franciji in pri nas?

Po številu zaposlenih in proizvodnji sta si tovarni dokaj podobni. Prednosti francoskih proizvajalcev valjev sta boljše toplotna obdelava (predvsem podhlajevanje, s čimer dosežejo višje trdote, peč za brzorezna jekla ter indukcijsko kaljenje) in razvejana prodaja na ravni koncerna (vsa podjetja tržijo izdelke vseh tovarn).

Medtem ko so v Forcastu še v začetku 90. let menili, da jim Valji niso resni konkurenti, mislijo danes drugače, saj jih na Ravnah ob enaki kvaliteti prekašajo z nižjimi cenami in krajšimi dobavnimi roki, kar je mogoče tudi zaradi domačega vložka. Zato so se Francozi v Metalu že pozanimali, ali bi lahko kupovali orodna jekla pri njih.

Vodstvo Forcasta je priznalo, da jim Valji resno znižujejo tržni delež v Franciji in Ameriki. Lani se je namreč prodaja ravnstkih valjev povečala za 30 odst., v Forcastu pa je ostala nespremenjena. V belgijsko - francoskem koncernu bi se bili pripravljene pogovarjati o skupnem oblikovanju cen, morebiti pa tudi o delitvi trga, saj so našli države (predvsem vzhodnoevropske in azijske), kjer zaradi oddaljenosti kupcev, visokih cen njihovih valjev in konkurence japonskih podjetij ne dosegajo načrtovane prodaje. Vodstvo Valjev pa je sogovornikom razkrilo cilje o povečanju prodaje večjih valjev, kar bo omogočila nova kovaška tiskalnica v Metalu.

V stikih s konkurenčnimi podjetji je treba biti še posebej previden, in tega se zavedajo tudi v Valjih. Predstavili so svoje poglede, prav tako sogovorniki. Čeprav so se razšli brez sklepov o prihodnjem sodelovanju in si bodo še naprej konkurenca, pa je pomembno tudi spoznanje, da se - kot tekmeči - spoštujejo.

A. Č.

POPRAVEK

V Informativnem fužinarju št. 12/1996 se prvi odstavek na strani 6 pravilno konča tako: Skupna poraba plina za žarjenje vseh zvarjencev je znašala 16.759 Sm³.

Uredništvo

KULTURNA KRONIKA

1. decembra so v galeriji Falke v Libuĉah odprli razstavo del akademskega slikarja Gustava Gnamuša iz Mežice in Gustava Januša iz avstrijske Koroške.

Prvi teden v decembru so bile pravljene ure za otroke v enotah Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, in to: 2. decembra v Črni, 3. decembra na Prevaljah, 5. decembra v Mežici, 6. decembra v Kotljah in Žerjavu; v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana na Ravnah je pravljena ura vsako sredo ob 17. uri.

6. decembra je bil v novi dvorani glasbenega doma na Ravnah Koncert mladit. Pripravilo ga je društvo Sviti (v ustanavljanju) skupno s Hudourniki (Gibanje koroške mladine) ter v sodelovanju s Pihalnim orkestrom ravnskih železarjev in Glasbeno šolo Ravne. Nastopili so: kvartet Zdovčeve deĉve iz Koprivne, Jaka Bobek (klarinet), Luka Golob (saksofon) in Jure Gradišnik (trobenta) z Glasbene šole Ravne, saksofonski kvartet Srednje glasbene šole Franc Korun Koželjski Velenje pod

vodstvom Ota Vrhovnika, baletna plesalka Dominika Potoĉnik (dijakinja Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani), saksofonistka Betka Kotnik (na sliki), študentka Akademije za glasbo v Ljubljani pri prof. Matjažu Drevenšku, Sandi Kotnik (tuba), študent Akademije za glasbo pri prof. Darku Roškarju, ter trobentaĉa Tomaž Bukovc in Matjaž Jevšnikar, študenta Akademije za glasbo pri prof. Stanku Arnoldu, ki je z mladimi koroškimi trobentaĉi pripravil tudi program za nastop tria trobent. Soliste so na klavirju spremljale prof. Alenka Mori, prof. Renata Mirkac in prof. Bojana Karuza. Spored sta povezovala Benjamin in Leja Lesjak, plakate, vstopnice in sceno je oblikovala Maja Puĉl, dijakinja Srednje šole za oblikovanje v Ljubljani, pokroviteljica uspele prireditve je bila Energetika Ravne, d. o. o., pobudnici in organizatorici pa Metka Jevšnikar in Mojca Potoĉnik.

7. decembra sta bili v OŠ Koroški jeklarji na Ravnah in v Kulturnem domu v Kotljah božično - novoletni sreĉanji za starejše obĉane. Na Javorniku je pel otroški zbor pod vodstvom Lotke Veliĉki, na citre je igrala uĉenka GŠ Ravne, plesala sta Lena in Matic Pavliniĉ, v Kotljah pa sta plesno toĉko istega plesnega para dopolnila hotuljski Lovski oktet pod vodstvom Mitja Šipka in harmonikar Peter Jamer.

8. decembra je bilo v prevalski cerkvi sreĉanje cerkvenih pevskih zborov iz mežiške in dravogradske dekanije.

Nastopili so zbori iz Črne, Mežice, Šentanela, s Prevalj, z Raven ter iz Libeliĉ in združen zbor Ojstrica - Dravograd. V pozdrav je zapel prevalski mladinski zbor. Mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej je pevkam in pevcem, ki pojejo že 40 let, podelil škofijska priznanja, pevce in zborovodje pa sta pozdravila predsednik ZKO Mežiške doline Stanko Arnešek in predstavnica Slovenskega cecilijanskega društva.

14. decembra sta bili sreĉanji za starejše nad 80 let na Prevaljah in na Lešah. Na Prevaljah so kulturni spored pripravili uĉenci OŠ Franja Goloba pod vodstvom Hedvike Gorenšek ter trio harmonikarjev, na Lešah pa mladi ĉlani RK na podruŹniĉni šoli.

Sreĉanja starejših je organizirala obmoĉna organizacija RK v sodelovanju z druŹtvi upokojencev, invalidov in KS, pogostitev je plaĉala obĉina Ravne - Prevalje.

15. decembra je bil v hotuljski cerkvi božični koncert moškega zbora Vres. Gost večera je bil Mladinski zbor 2. OŠ iz Slovenj Gradca, na orgle je igral Janez Podstenjšek, spremno besedilo je pripravila Mojca Potoĉnik.

19. decembra so vzgojiteljice vrtea Kotle pripravile obisk Dedka Mraza. Skupno s starši so uprizorile igrice Mojca Pokrajculja.

20. decembra je bila v Šentanelu slovesnost ob podelitvi drŹavnih priznanj Mitju Šipku in Šentanelskim pavrom (glej sliko).

Zbor je zapel v pozdrav predsedniku države Milanu Kučanu, ki je priznanji izročil, založba Jaka pa je predstavila film o Mitju Šipku.

20. decembra so v Likovnem salonu na Ravnah odprli pregledno razstavo del Janka Dolenca. Pel je Oktet TRO, o kiparjevem delu pa je govorila prof. Silva Sešel.

23. decembra je bila na Rimskem vrelcu slovesnost ob podelitvi občinskih nagrad in priznanj. Pel je Oktet TRO, občinsko nagrado je dobil dipl. inž. Franc Rus, direktor Energetike Ravne, d. o. o., priznanje častni občan so podelili dipl. inž. Mitju Šipku, Prežihovo priznanje za kulturo prof. Alojzu Krivogradu, zlato Klančnikovo priznanje za šport Franciju Telcerju in srebrno Klančnikovo priznanje Pavlu Cesarju.

26. decembra je bil v Kulturnem domu v Kotljah božično - novoletni koncert.

Sodelovali so mešani zbor Rožmarin, Kotuljski oktet, Ženski komorni zbor in Lovski oktet iz Kotelj, pevec Milan Kamnik in plesni par Pavlinič.

27. decembra je bil v Športni dvorani na Ravnah božično - novoletni koncert Pihalnega orkestra ravnskih

železarjev z dirigentom Srečkom Kovačičem in plesnim parom iz Maribora.

29. decembra je bil v Družbenem domu na Prevaljah novoletni koncert Pihalnega orkestra Prevalje.

M. P.

KOTULJSKI OKTET V PARIZU

*"Kdor hoče ljubiti
koroško dekle,
ta mora imet jezik
na štiri vogle..."*

S to pesmijo se je Kotuljski oktet na pariški železniški postaji poslovil od Pariza, kjer je gostoval od 30. novembra do 5. decembra 1996.

Kotuljski oktet je v Pariz odpotoval na povabilo Slovenske katoliške misije v Parizu. Oktet je nastopil pod vodstvom Urške Vezonik, program nastopov pa je bil pester in zanimiv.

V soboto, 30. novembra, je oktet sodeloval pri francoski maši v LA CELE LES BORDES, po maši pa se je predstavil z nekaj koroškimi pesmimi.

V nedeljo, 1. decembra, se je oktet predstavil v Slovenskem domu v CHATILLONU. S svojim koncertom je navdušil vse navzoče, med njimi tudi veleposlanika Republike Slovenije v Franciji Andreja Capudra.

V sredo, 4. decembra, pa je oktet nastopil še pri Slovencih v nekdanjem rudarskem mestu MERICOUPAT na severu Francije. Sodeloval je pri maši na čast sv. Barbari, po maši pa je pripravil koncert slovenskih in koroških narodnih pasmi. Močna zavest pripadnosti narodu je pripomogla k vzdušju, ki ga ne doživiš vsak dan.

Za Slovence v Franciji in za nastopajoče je bil ta obisk kulturni dogodek, ki se ga bomo še dolgo spominjali in ob katerem smo doživeli resničnost besed: *"Nihče ne ljubi domovine, ker je velika, temveč zato, ker je njegova."*

Ob tem dogodku, pomembnem ne le za Kotlje, ampak tudi za Koroško in Slovenijo, pa se Kotuljski oktet zahvaljuje vsem, ki so nam omogočili gostovanje v Parizu in tako prispevali svoj delež k ohranitvi slovenske kulture v tujini.

Anne Marie Valentar

Izšla je knjiga

SLOVENSKA JEKLA - JEKLA IN ŽELEZOVE LITINE

Avtor knjige je inženir Boris Jocič iz Jeklolivarne Ravne oz. njenega oddelka Standardizacija. V nakladi 2000 izvodov so publikacijo založile Slovenske železarne, njeno izdajo pa so denarno podprli številni oglaševalci in Ministrstvo za znanost in tehnologijo RS. Knjiga formata 21 x 30 cm ima prek 220 strani, še za 20 strani pa je reklamnih sporočil.

Slovenske železarne so že pred leti izdale knjigo Slovenska jekla, ki je razprodana.

Leta 1996 so v Sloveniji prenehali veljati standardi JUS; dobili smo nove slovenske (evropske) standarde, ki predpisujejo označevanje in razvrščanje jekel in jeklenih izdelkov, splošne tehnične in dobavne pogoje ter vrste kontrolnih dokumentov. Sledili jim bodo še novi standardi s

področja jekel, železovih litin, ferozlitin ter kobaltovih in nikljevih zlitin.

Knjiga naj bi zato olajšala prehod na nove evropske in slovenske standarde, saj omogoča tudi primerjavo z nekdanjim označevanjem jekel - tako pri nas kot v državah EZ.

V knjigi se s proizvodnim programom jekel, jeklenih in železovih litin in njihovimi internimi oznakami predstavljajo naslednji proizvajalci: Slovenske železarne (Acroni Jesenice, Metal Ravne, Jeklolivarna Ravne, Valji Štore), Litostroj - Tovarna ulitkov, TAM Maribor, Titan Kamnik, Livarna Vezir Štore, Feralit Žalec, IMP Livar Ivančna Gorica, Unior Livarna Vitanje, ETA Cerklje, Livarna Vuzenica in WP. Livarna Nova Gorica. Bralec pa lahko v katalogu najde tudi podatke o vrstah jekla in litin, ki jih ne izdelujemo v Sloveniji - skupaj kar o 1300 jeklih, 203 jeklenih in 95 železovih litinah.

V knjigi je 10.000 primerjalnih oznak in pripadajočih števil standardov (EN, ISO, EU, UIC, SIST, DIN, SEW, JUS, BS, NF, SS, UNI, UNE, GOST, JIS, UNS, AISI, SAE, ASTM).

Poleg oznak, standardov ter primerjav so podane tudi kemijske sestave, razvrstitve po skupinah, opis, lastnosti ter uporaba jekel in litin. Le-te so razvrščene po rastoči številki, indeks za iskanje pa je abecedni in pripelje uporabnika od oznake do številke jekla oziroma litine.

Recenzent prof. dr. Ladislav Koscec je zapisal: *"Knjiga je zgrajena tako, da se bo sčasoma lahko dopolnjevala z drugimi pomembnimi podatki o lastnostih (npr. mehanskih) in o materialih; prav tako bi jo lahko priredili za računalniško banko podatkov. Knjiga je pisana pregledno, je sistematična in zgoščena. Prepričan sem, da bo izpolnila svoje poslanstvo, to je pomoč in vodilo pri racionalni in inženirsko podprti izbiri in uporabi železovih zlitin, ter s tem prispevala k tehnološkemu in ekonomskemu nivoju industrije."*

A. Č.

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Artenjak, J.: Statistika za pravnike. - Maribor : Pravna fakulteta, 1996
 Batmangheldij, F.: Telo kliče po vodi : preventivni in samovzgojni priročnik za vse, ki v medicini raje upoštevajo logiko naravnega in preprostega. - Ljubljana : Ara, 1996
 Bonomo, G.: Velika knjiga o mesu. - Ljubljana : DZS, 1996
 Demokracija in izobraževanje odraslih. - Kranj : Moderna organizacija, 1996
 Fajfar, K.: Pridobivajmo - izgovarjajmo glasove. - Nova Gorica : Educa, 1996
 Frei, K.: Spolna zloraba : z odkrito besedo do varnosti. - Ljubljana : Kres, 1996
 Guertler, H.: Mama, ne jezi se : velja tudi za očete. - Ljubljana : Kres, 1996
 Haerberli-Nef, U.: Koliko svobode potrebuje moj otrok. - Ljubljana : Kres, 1996
 Hessayon, D.G.: Sadje. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996
 Holy-Sinkovec, N.: Kako do boljšega branja. - Ljubljana : Zavod RS za šolstvo, 1996
 Hrovatin, M.: Zajtrki. - Ljubljana : Domus, 1996
 Keenan, K.: Kako upravljamo. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Keenan, K.: Kako izbiramo ljudi. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Keenan, K.: Kako motiviramo. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Keenan, K.: Kako izkoristimo čas. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Keenan, K.: Kako upravljamo sami sebe. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Keenan, K.: Kako načrtujemo. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1996. - (Nasveti za poslovno uspešne)
 Kokalj, J.: Šerpe umirajo počasi. - Kranjska gora : Samozaložba, 1996
 Korbar, D.: V vitincu čebel : novi vidiki čebelarjenja. - Radovljica : Didakta, 1996
 Kunaver, D.: Z lepim vedenjem v lepše čase. - Ljubljana : Društvo Vilko Maze, 1996
 Maher, I.: Veliki kolesarski vodnik po Sloveniji. - Ljubljana : Sidarta, 1996
 Mastnak, T.: Kristjanstvo in muslimani. - Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče, 1996
 Michel Europa-Katalog 1996/97. - Muenchen : Schwaneberger Verl., 1996
 Michel. Asien 1994. - Muenchen : Schwaneberger Verl., 1996
 Michel. Afrika 1993. - Muenchen : Schwaneberger Verl., 1996
 Moskowit, D.: OS/2 Warp. - Izola : Desk, 1996
 Naravoslovje. - Ljubljana : Cankarjeva založba, 1996. - (Leksikoni Cankarjeve založbe)
 Norčič, O.: Uvod v politično ekonomijo. - Ljubljana : Enotnost, 1996
 Owen, C.: Za lepši dan. - Tržič : Učila, 1996
 Pauli, S.: Kaj je mojemu otroku : moteno gibanje otrok. - Ljubljana : Kres, 1996
 Pegg, M.: Pozitivno vodenje. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1996
 Retar, I.: Trženje športa za vse. - Ljubljana : Športna unija Slovenije, 1996
 Schrott, H.: Slaščičarstvo. - Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 1996
 Sirc, L.: Išče mo podjetnike : zgodba o premajhnem uspehu Slovenije. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1996
 Srna, M.: Varnost strojev in naprav na evropskih izkušnjah. - Stilgraf : Mengeš, 1996
 Šumič-Riha, J.: Totemske maske demokracije. - Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče, 1996
 Urbanc, D.: Denar kot merilo uspeha. - Učila : Tržič, 1996
 Urbančič, I.: Zaratusatrovo izročilo. 2. zv. - Ljubljana : Slovenska matica, 1996
 Urbanija, J.: Metodologija izdelave tezavra. - Ljubljana : Filozofska fakulteta, 1996
 Zakaj? Pesniška zbirka. - Ravne na Koroškem : Študijski krožki, 1996

Izb. Darja Molnar

Š P O R T

ODBOJKA Čeprav so novinci v najvišji državni ligi, so odbojkarji Fužinarja dosegli načrtovani cilj. V prvem delu prvenstva so se uvrstili na 5. mesto in si tako zagotovili obstanek med najboljšimi klubi v 1. A slovenski ligi. V predzadnji tekmi so naši odbojkarji sicer izgubili doma z Abanko Olimpijo z 0:3, toda v zadnjem krogu prvenstva so z odlično igro premagali v gosteh Blejce s 3:0. Tako so odbojkarji Fužinarja zmagali v šestih tekmah in igrajo skupaj s Salonitom, Abanko Olimpijo, Pomgradom iz Murske Sobote, Gradisom Maribor ter Krko iz Novega Mesta in prvouvrščenima ekipama iz 1. B lige - Kamnikom in Šoštanjem

Topolšico v drugem delu prvenstva, ki se je pričelo 8. januarja.

V nadaljevanju prvenstva se želijo odbojkarji Fužinarja uvrstiti najmanj na 4. mesto, kar bi jim zagotovilo nastop na evropskih tekmovanjih. Ker sta k Fužinarju prestopila Mijo Vukovič, dolgoletni odbojkar državnega prvaka Salonita iz Kanala ter domačin Rasto Oderlap, ki je doslej nastopal za ljubljansko Olimpijo, jim bo to morda uspelo. Fužinar je ob Matjažu Urnautu in Davidu Slatiškju dobil v Oderlapu še enega reprezentanta, ki je okrepil napadalno vrsto, medtem ko je Vukovič prevzel vlogo podajalca.

PLAVANJE V Kranju je bilo 7. in 8. decembra lani tekmovalje v spomin na tragično preminulo plavalco Špelo Rebolj. Nastopilo je več kot 100 plavalcev in plavalk iz 17 klubov. Od Fužinarjevih sta bili najuspešnejši Anja Srebotnik, ki je zmagala v močnejši skupini A v disciplini 200 m prsno, ter Lidija Breznikar, ki je osvojila 1. mesto v isti disciplini, vendar v skupini B, torej med mlajšimi plavalkami. V isti skupini kot Breznikarjeva je Tanja Merzdovnik osvojila 3. mesto. Na tradicionalnem Miklavževem mitingu, ki je bil sočasno v Ljubljani, so nastopili mlajši plavalci in plavalke. Tanja Kumprej je bila druga na 100 m prsno.

V bazenu Tivoli v Ljubljani je bil ob koncu preteklega leta tradicionalni miting rekordov, na katerem je v vseh starostnih kategorijah nastopilo veliko število naših najboljših plavalcev in plavalk. Mitinga se je udeležila tudi skupina Fužinarjevih tekmovalcev, toda le Tanji Kumprej se je posrečilo izboljšati državni rekord v kategoriji deklic. V disciplini 50 m prsno je dosegla čas 36,51.

ATLETIKA Ob izteku leta 1996 so na Ravnah že petič izpeljali silvestrski tek okoli naselja Javornik, katerega pobudniki in zavzeti organizatorji so delavci nekdanje KS Javornik - Šance, na čelu s predsednikom Milošem Jurakom. Na startu, ki je bil 31. decembra natanko ob 20. uri, se je zbralo rekordno število, 140 udeležencev vseh starosti, največ seveda otrok, ki so se preizkusili na progi dolžine 1150 m. Najhitreje sta progo pretekla domačin Luka Leitinger, sicer atlet KAK Ravne, ki je za svojim rekordom proge iz leta 1994 zaostal le 7 sekund, ter plavalka Fužinarja Lidija Breznikar, ki je ponovila uspeh iz leta 1995.

KEGLJANJE Na kegljišču Elektrarne Dravograd je ob koncu preteklega leta potekal božično - novoletni turnir. Med 50 tekmovalci je pri članih zmagal Slavko Hanžekovič (Elektrarna) pred Ferdinom Paradižem (Fužinar) in Milanom Črnkom (Elektrarna). Med mladinci je 1. mesto osvojil Vojko Belaj iz kluba Elektrarna Dravograd pred Primožem Arihom iz Fužinarja, tretji pa je bil domačin David Markovič. Zoran Črešnik iz Dravograda je bil najboljši med neregistriranimi kegljaci, Alfonz Sušec pa med upokojenci.

ALPSKO SMUČANJE V decembru preteklega leta sta bili dve tekmi dečkov in deklic za prvenstvo vzhodne regije Slovenije, 21. decembra veleslalom v Mariboru in 28. decembra super G na Kopah. Na obeh tekmah je bila daleč najboljša smučarka Tina Maze iz Črne, ki je zmagala v kategoriji starejših deklic, mladi smučarji in smučarke Fužinarja pa so se uvrstili na naslednja boljša mesta: v MARIBORU - st. deklice: 3. Maša Černovšek, 5. Vanja Vravnik, 6. Darja Krevzelj; ml. deklice: 4.-5. Nina Pisnik in Tina Erženčnik, 6. Maja Kogelnik, 8. Katja Vravnik; ml. dečki: 1. Vid Gjurić, 2. Boštjan Pogač, 5. Andrej Hafner, 9. Urban Žaže. Na KOPAH - st. deklice: 3. Darja Krevzelj; ml. deklice: 4. Tina Erženčnik, 6. Nina Pisnik, 10. Maja Kogelnik; ml. dečki: 2. Boštjan Pogač.

Dve tekmi za dečke in deklice za prvenstvo regije sta bili prve dni letošnjega leta. Že 2. januarja so delavci SK Fužinar pripravili na smučišču Poseka na Ravnah slalom, katerega se je udeležilo 90 smučarjev in smučark iz klubov vzhodne regije Slovenije. V svojih kategorijah so zmagali Špela Volaj iz Kuma Zagorje, Tina Maze iz Črne, Boštjan Pogač iz Fužinarja in Marko Leskovar iz Branika Maribor. Smučarji ravnanskega kluba so se uvrstili: ml. deklice: 6. Vravnik, 8. Pisnik, 13. Kogelnik; ml. dečki: 1. Pogač, 3. Hafner,

5. Gjurić, 8. Žaže; st. deklice: 3. Černovšek, 5. Rifel; st. dečki: 6. Rutar, 15. Lajmš.

Naslednji dan, 3. januarja, je bila še veleslalomska tekma na Kopah. Tokrat so najvišja mesta v svojih kategorijah osvojili Vid Gjurić iz Fužinarja, Špela Volaj iz Kuma, Jan Ratej iz Uniorja Celje in Tina Maze iz Črne. Boljše uvrstitve Fužinarjevih tekmovalcev in tekmovalk so naslednje: ml. dečki: 1. Gjurić, 3. Pogač, 6. Hafner, 10. Žaže; ml. deklice: 3. Erženčnik, 4. Pisnik; st. dečki: 6. Rutar; st. deklice: 2. V. Vravnik, 3. Černovšek, 6. Rifel.

Ivo Mlakar

ŠAH Šahovski klub Fužinar je tudi v letu 1996 priredil hitropotezno klubsko prvenstvo. Turnirji so bili v šahovski sobi Doma telesne kulture na Ravnah vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu, razen poleti. Na 21 turnirjih se je zbralo povprečno po 15 igralcev. Prvenstvo je z maksimalnim številom točk (150) osvojil Danilo Peruš. Drugo mesto je zasedel Marko Vrečič s 129, tretje pa Vlado Turičnik s 124 točkami. Sledijo Zoran Pšeničnik (93), Rajko Ivič (91), Marjan Uršič (80), Franc Rotovnik (78), Pero Jevtič (77), Jože Kert (49), Marjan Senica (48) itd. Točke je osvojilo 21 igralcev.

Hitropotezni turnirji se bodo z ustaljenim tempom (prvi in tretji ponedeljek v mesecu) nadaljevali tudi v letu 1997.

mv

ODPRAVI KOROŠKIH ALPINISTOV Ena najbolj zloglasnih sten na svetu, doslej uradno še nepreplezana vzhodna stena Cerro Torreja je že daljša časa eden življenjskih ciljev nekaterih koroških alpinistov. Dvema med njimi, **Daniju Vezoniku** in **Gregu Lačnu** je v četrtek, 5. decembra, ta sen pričel postajati resničnost - z namenom, da bi preplezala prvenstveno smer v tej steni, sta se odpravila v Patagonijo v Argentini.

Naša alpinista sta na odpravo odlično pripravljena, saj sta v zadnjih letih oba plezala smeri težke A5 (Yosemite, ZDA) in prosto ponavljata tudi smeri devete stopnje. Poguma in volje jima zagotovo ne manjka in če bo vreme dalo svoj blagoslov, so možnosti za uspeh prav lepe. Prav vreme pa v Patagoniji marsikdaj igra odločilno vlogo, saj sneg in nenadne spremembe temperature hitro prisilijo bolj omahljive in premalo izkušene alpiniste k umiku. Zaradi hitrih padcev temperature (tudi od 0 na -30° C v slabe pol ure) spadajo stene v Patagoniji, še posebej pa stena Cerro Torreja, med najtežje preplezljive na našem planetu.

Seveda pa tudi športni plezalci pozimi ne mislijo počivati in tako se v toplejše kraje, konec januarja odpravljata **Brane Vezonik** in **David Čreslovnik**, ki sta se odločila v obalnih stenah južne Tajske preplezati smer spodnje desete stopnje. V slikovitih previsih na polotoku **Pharang** bosta zagotovo dodobra izkoristila moč in vzdržljivost, pridobljeni v letošnjem poletju, in poskušala kar največ smeri preplezati na pogled.

Vse sanje o omenjenih odpravah pa bi zagotovo propadle brez nesebične podpore sponzorjev, ki se jim najlepše zahvaljujemo. Vsi, ki bi še želeli pomagati, pa lahko svoja sredstva nakažete na žiro račun številka 51830-678-75569, **APP Ravne**, s pripisom **ODPRAVA**.

V sklopu priprav za odpravo sta **Dani** in **Grega** v Ospu ponovila smer **Opustite upanje** vsi, ki vstopate, ki je doslej veljala za najtežjo tehnično smer v Ospu z oceno VII- A4+. Prvi plezalci, bili so trije, so smer preplezali v petih dneh, naša dva pa sta smer ponovila v slabih dveh dneh.

Brane in **David** pa sta prav tako plezala v Ospu, ponovila sta **Maudita** z oceno 7a+/VIII+, prečenje VIII/7a in še več drugih smeri.

B. V.

KADROVSKA GIBANJA

30. novembra 1996 je bilo v železarskih družbah, naslednicah Železarne Ravne, zaposlenih 4021 delavcev.

V največjih zasebnih družbah, ki so vključene v prikaz kadrovskih gibanj, je novembra delalo 313 ljudi.

DRUŽBA ŠTEVILO ZAPOSLENIH

METAL		1801
RAVNE	1173	
ŠTORE	628	
JEKLOLIVARNA		384
STROJI IN		
TEHNOLOŠKA OPREMA	1023	
NOŽI	195	
ARMATURE MUTA	197	
STANOVANJSKO PODJETJE	21	
LOGISTIČNI CENTER	290	
ENERGETIKA RAVNE	110	
TRANSKOR	62	
SERPA	123	
VOGARD	83	
EUREST	45	

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja Novembra je delovno razmerje sklenilo 11 delavcev: v Metalu 3, v Nožih, Armaturah Muta in Energetiki po 2 ter v Strojih in tehnološki opremi in Logističnem centru po 1.

Med novimi delavci so 4 pripravniki, 4 iskalci dela so dobili zaposlitev za določen in 2 za nedoločen čas. Znotraj koncerna je bil prerazporejen 1 delavec.

Od zasebnih družb so na novo zaposlovali le v Serpi, kjer so na šestmesečno pripravnost sprejeli 1 delavca.

Prekinitve delovnega razmerja Delovno razmerje je novembra poteklo 36 delavcem: v Logističnem centru 16, v Strojih in tehnološki opremi 9, v Metalu 8, v Jeklolivarni 2 in v Nožih 1.

Vzroki za prekinitve delovnega razmerja so poleg prerazporeditve še: upokojitve (7), sporazumna prekinitve delovnega razmerja (7), potek delovnega razmerja za določen čas (5) in disciplinski ukrep (3). Od 12 delavcev - trajnih presežkov sta si 2 poiskala zaposlitev pri drugem delodajalcu, 10 pa jih na delo čaka na zavodu za zaposlovanje.

V zasebnih družbah ni novembra noben delavec prekinil delovnega razmerja.

Po podatkih IC Smeri, d. o. o. in kadrovskih oddelkov podjetij sestavila A. Č.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi **Jožeta Konečnika** se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz Metalurškega laboratorija in Elvipa, Pihalnemu orkestru ravnstev železarjev, govarnikom, pevcem, župniku Marjanu Plohu, g. Primožiču za organizacijo pogreba, Gasilskemu društvu Kotlje in vsem sosedom za pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki so darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči žena Marija, hčerka Mira ter sinova Jože in Franc z družinami

PO PREVENTIVNI AKCIJI MERJENJA KRVNEGA PRITISKA

ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA ZOPER VISOK KRVNI TLAK

Povišan krvni tlak je pogosta bolezen (zajema 19 odst. odrasle populacije), ki dolgo lahko poteka povsem tiho, asimptomatsko. Zdravi se le 40 odst. hipertenzikov.

V dneh od 16. septembra do 17. oktobra 1996 je na postaji prve pomoči potekala preventivna akcija merjenja krvnega pritiska. Od skupaj 3.492 zaposlenih v vseh družbah se je akcije udeležilo 260 delavcev (7,5 odst.): 55,7 odst. vseh zaposlenih v Vzmetarni (od tega je kar 47,6 odst. imelo povečane vrednosti krvnega tlaka, a le 6,2 odst. se jih že zdravi), 26,6 odst. zaposlenih v Skupnih službah STO, 20,6 odst. v Vogardu, 12,3 odst. v Valjarni, 10,4 odst. v Skupnih službah Metala, 8,4 odst. v Namenski proizvodnji. Odstotek udeležencev akcije iz ostalih enot je bil precej manjši. Prevladovali so moški (75 odst.). Pri 41,1 odst. udeležencev so namerili zvišane vrednosti krvnega tlaka, od teh se jih le 35,5 odst. že zdravi. Vzorec je premajhen, da bi bil reprezentativen.

Številne študije kažejo, da obolevnost za boleznimi srca in ožilja in umrljivost zaradi le-teh naraščata vzporedno s porastom krvnega pritiska. Zvišan krvni tlak (hipertenzijo) delimo na več stopenj ali stadijev, od katerih so vsi povezani s povečanim tveganjem, da se bodo pojavili zapleti na srcu in ožilju. Prvi stadij, to je blaga hipertenzija, je najpogostejši (vrednosti tlaka 140-149/90-99 mm Hg). Ob sumu zvišanega krvnega tlaka stopimo k zdravniku, ker je zdravljenje treba začeti čim prej. Cilj zdravljenja je urediti krvni tlak in izboljšati kakovost življenja. Takoj pa lahko pričnemo z zdravim načinom življenja, ki ni koristen le za hipertenzike, ampak velja tudi za zdrave osebe z normalnim tlakom in vključuje:

- zmanjšanje telesne teže
- redno telesno aktivnost
- zmernost pri uživanju alkohola
- omejitev uživanja kuhinjske soli
- opustitev kajenja.

Torej, spremenimo življenjski slog in bodimo pozorni na svoj krvni tlak.

Dr. Francka Šmid-Borovnik

Izdaja: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, tehnična urednica Jelka Jamšek. Objavljene fotografije je prispevalo uredništvo.

Tel. 0602 21 - 131, urednica 6305, tajništvo 6753, novinarka 6304.

Tisk: Grafika Prevalje.

Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128 - 92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 20

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 19: V uredništvo smo prejeli 35 rešitev.

REŠITEV VODORAVNO: GRUDEN, MLEKO, RAKITA, KESON, ASAMATI, OTVE, DANE, AVON, AG, ATENEC, OČA, AS, ER, KALA, KATRAN, OSLA, AVA, OBER, IR, NAT, TJULENJ, TNALO, BANTAM, ARAK, AN, UKV.

IZBRANI REŠEVALCI, ki prejmejo nagrade Grafike Prevalje, so: • **PAVLA JOCIČ,** SZ-METAL RAVNE, d. o. o. • **VIDA GREGOR,** Čechojce 33, RAVNE NA KOROŠKEM • **MATEJA DRETNIK,** SZ-METAL RAVNE, d. o. o.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 20: Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 27. 1. 1997 na naslov: FUŽINAR RAVNE, d. o. o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška 14, Ravne na Koroškem. Rešitev križanke in imena nagradencev bomo objavili v prihodnji številki.

	SLOVESNA PESEM, HVALNICA	TEKMA V KAVBOJSKIH SPRET-NOSTIH	PREROŠKO ZNAMENJE (LAT.)	ORIEN-TALSKI POZDRAV	10. IN 13. ČRKA	NIKEJ	REKA V UKRAJINI	TABOR (ORIG.)		GENERALNI SEKRETAR NATA (JAVIER)	NEKDANJI JAPONSKI POLITIK	MESTO OB BOKI KOTORSKI
JANUAR			○						KAČJI GLAS	S		
AFRIŠKA DRŽAVA			M						ORGAN VIDA SEČ	○		
IME TREH MEST V ZDA			E		UJEMANJE GLASOV V VERZU	OBESEK ZA SREČO TOVARNA REZALNEGA ORODJA				L		
KRAJ V SLOVEN. GORICAH			N				MUZEJ V MADRIDU KLANEC NA CESTI LJUB.-CELJE			A		
MOLIBDEN			MARIB. KOŠARKAR (DARKO)					JAPONSKI BOG Z LISIČJO GLAVO Ž. IME		N		
	TRUŠČ, GALAMA	POLOŽAJ PRI JOGI	SAMO-JEDI	ČELNI DEL LEDENIKA PRISILNO DELO						A	SOMERSKA BOGINJA PLOD-NOSTI	VRSTA IGRAL-NIH KART
DOLG PREČEN DROG						OTO VRHOVNIK SOLMIZAC, ZLOG			MATE-MATIK (JURIJ)	IVAN TAVČAR RIMSKA BOGINJA JEZE		
DOMAČA VPREŽNA ŽIVAL					GORA V JULIJAH GRŠKA ČRKA							
ZDRAVILO ZA VSE BOLEZNI	D	A	N	A	K	E	A	DRŽAVNA BLAGAJNA ARABSKI ŽREBEC				
VRSTA KALCE-DONA						JAPONSKO MESTO NA OTOKU HONŠU						
TALIJ			1. IN 3. SAMO-GLASNIK			TOVARNA V KAMNIKU				ANDREJ KURENT		

Na reševalce tokratne križanke čakajo tri nagrade: knjiga Sledi preklanih sivin avtorja Ignaca Kamenika, zvočna kasetna Dolina smrti kantavtorja Milana Kamnika in nova številka Koroškega fužinarja.

IME IN PRIIMEK PODJETJE OZ. NASLOV.....